

SAMUEL BJÖRK

susi

Suomentanut Päivi Kivelä

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

NORLA

NORLA, Norwegian Literature Abroad, on tukenut tämän käännöksen julkaisua.

Norjankielinen alkuteos

Ulven

Copyright © Samuel Bjørk 2021

Published by agreement with Ahlander Agency

Suomenkielinen laitos © Kustannusosakeyhtiö Otava 2022

ISBN 978-951-1-42811-4

OTAVA
KIRJAPAINO

Keuruu 2022

Toukokuun 28. päivänä 1993 löydettiin kaksi yksitoistavuotiaista poikaa surmattuina pellolta Ruotsin Fagerhultista, noin kymmenen kilometriä Uddevallasta koilliseen. Ruumiit löytänyt maanviljelijä kuvaili myöhemmin, että *tuntui kuin helvetin portit olisi avattu*. Toinen poika, Oliver Hellberg, makasi selällään maassa alastomana ja toinen poika, Sven-Olof Jönsson, muutaman metrin päässä alushousut jalassa. Poikien välissä oli kuollut eläin. Valkoinen jänis. Tapaus oli niin vakava, että sitä tutkimaan perustettiin keskusrikospoliisin ryhmä, ja tarkoitus oli että tukholmalaiset murhatutkijat tekisivät yhteistyötä paikallisen Polis Västin ryhmän kanssa. Nopeasti selvisi, ettei yhteistyö toiminut. Vuosien mittaan ryhmien johtajia vaihdettiin peräti kolme kertaa, ja lopulta myös Ruotsin oikeusministeri Eva Nordberg joutui eroamaan. Osan tutkijaryhmästä epäiltiin vuotaneen toisen pojan päiväkirjan lehdistölle. Pojan vanhemmat Patrick ja Emilie Hellberg yrittivät oikeusteitse estää iltapäivälehtiä levittämästä murhatun yksitoistavuotiaan poikansa henkilökohtaisia ajatuksia julkisuudessa. He voittivat ensin Uddevallan käräjäoikeudessa, mutta hävisivät sitten Länsi-Ruotsin hovioikeudessa. Muutamaa viikkoa myöhemmin äiti Emilie Hellberg löydettiin kuolleen kylpyammeesta perheen talosta Ekeskärsvägeniltä. Hän oli tehnyt itsemurhan. Pojan päiväkirja julkaistiin kokonaisuudessaan sekä Expressenissä että Aftonbladetissa 14. lokakuuta 1993, jota on sittemmin sanottu *häpeän päiväksi* ruot-

salaisen journalismin historiassa. Ensimmäistä kertaa molemmissa lehdissä oli samanlainen etusivu, viimeinen kappale pojan päiväkirjasta. Vain muutama sana kaunokirjoituksella:

Huomenna tulee kuu. Pelkään Sutta.

Tapaus on edelleen ratkaisematta.

1

Huhtikuu 2001

1

Thomas Borchgrevink seisoi vanhan Fredheimin koulun parkkipaikalla Lørenskogissa ja toivoi että pian alkaisi tuulla edes vähän. Hän ei tiennyt miksi oli valinnut koulunpihan tapaamispaikaksi, mutta aavistus hänellä oli. Hän halusi tehdä tilanteesta mahdollisimman vaikean itselleen. Siitä kai se johtui? Eikö niin? Kolmekymmentäkuusivuotias mies vilkaisi kelloa, kun pieni varisparvi lehahti lentoon lähipuusta. Käheä raakkuminen kaikui autiossa maisemassa, täällä kaukana ei ollut yhtään mitään, peltoja vain, soranottoa paikka ja tämä vanha valkoinen rakennus, jossa hän oli käynyt koulua lapsena. Toisessa elämässä. Ennen tapausta. Hän ei ollut käynyt näillä seuduilla pitkään aikaan. Eikä missään muualakaan. Kaksitoista vuotta muurien takana. Hän oli päässyt pois muutama kuukausi sitten eikä ollut vielääkään tottunut tunteeseen. Että sai tehdä mitä halusi. Thomas Borchgrevink veti takkia tiukemmin ympärilleen, istui vanhan rakennuksen portaille ja käänsi kasvonsa valjuun aurinkoon, joka pilkisti metsikön takaa.

Varttia vaille yhdeksän. Tapaaminen oli sovittu kymmeneksi, mutta hän ei ollut ottanut riskiä. Se nainen saattoi keksiä mitä tahansa. *Siinä näette, sovimme tapaamisen yhdeksäksi, eikä hän tullutkaan. Oletteko tosiaan sitä mieltä, että hänellä on oikeus tavaata poikaansa? Edelliskerralla poika oli vasta kaksivuotias, tiedättekö sen?* Puunlatvat alkoivat äkkiä kahista tien päässä ja hänelle tuli heti toiveikkaampi olo. Ehkä se sittenkin alkaisi? Tuuli? Tyhmä ajatus tietysti. Leija? Hän oli yrittänyt keksiä, mitä he voisivat tehdä täällä. Seisoskellut lelukaupassa niin pitkään että myyjä oli tullut lopulta kysymään, oliko kaikki hyvin. Hyvin? Ei tietenkään ollut. Mitä myyjä oikein kuvitteli? Ei se kuitenkaan ollut myyjän vika, ja niin hän oli ostanut ensimmäisen tavaran mikä käteen osui. Leijan. Niin. Täällä vanhan koulun luona. Lennättää leijaa yhdessä. Eikö se olisi mukavaa? Nyt häntä tietysti kadutti, kun puunlatvoja kahisuttanut tuuli tyyntyi. Oikeastaan hän oli ajatellut šakkilautaa, hän olisi voinut opettaa säännöt ja ehkä vähän pelata pojan kanssa, mutta siitä ajatuksesta oli täytyntä luopua kun ilmoitettiin, että tapaaminen järjestettäisiin ulkona. Valvotusti. Se nainen ei missään tapauksessa antaisi hänen olla kahdestaan pojan kanssa.

Silloin oli toinen ääni kellossa kun nainen kävi katsomassa häntä. Siv Johnsen. Hän ei heti edes muistanut kuka nainen oli. *Borchgrevink, sinulle on vieras.* Se oli ensimmäinen kerta. *Joku tyttö. Istuu kakkosessa.*

Vieras?

Tyttö?

Äiti?

Ei.

Ei tietenkään.

Nainen oli valmistautunut kuin suureen juhlaan, kukkia hiukissa, punaiset posket ja lyhyt kesämekko. Siv Johnsen. Luokkakaveri lukiosta. Ne muutamat kuukaudet, jotka hän oli käynyt lukiota ennen kuin antoi periksi päässään kuuluville äänille.

Naisen kunniaksi oli sanottava, että hän kävi melkein kolme vuotta kahden viikon välein, hän oli lopulta alkanut melkein pitää naisesta. Kuvia synnytyslaitokselta. Pojan yksivuotispäiviltä. *Martin kaipaa isäänsä!*

Mutta sitten.

Se loppui.

Toinen mies, hän käsitti lopulta.

Ei hän välittänyt.

Naisen käynneistä.

Mutta lapsi?

Maaailman hienoin poika.

Hänen poikansa.

Martin.

Ei helvetissä.

Thomas Borchgrevink nousi portailta ja alkoi kävellä pihalla päästäkseen tunteesta eroon.

Rauhoitu.

Älä suutu.

Vaikka naisen käynnit olivatkin loppuneet ja niiden sijasta oli alkanut tulla kirjeitä, tuntemattomien virkailijoiden lähettämiä koneella kirjoitettuja papereita, joissa sanottiin ettei hän saisi nähdä lasta enää koskaan.

Hän potkaisu pikkukiveä ja katsoi taas kelloa.

Vartin yli yhdeksän.

Ei ainuttakaan ihmistä näkyvissä.

Miksi olisikaan? Eihän täällä ollut mitään, Finstadista tulevan Losbyveienin varrella, ei täällä syrjässä asunut juuri ketään. Ampumarata seuraavan mutkan takana. Soranottopaikka metsikön takana vähän ylempänä rinteessä. Hän tunsu täällä jokaisen kiven, oli viihtynyt tässä koulussa, tässä paikassa, tullut aikaisin joka aamu että pääsi pois kotoa, synkästä talosta, pois niiden kylmien ihmisten luota joiden olisi kuulunut pitää hänestä huolta, kellon tikitys yöpöydällä, Mikki Hiiren kädet osoittivat milloin

piti nousta jotta ehtisi lähteä ajoissa, hiipiä sukkasillaan lattian poikki ettei kukaan heräisi, kerätä eväsrasiaan mitä kaapeista löytyi.

Hän ei ollut erityisen hyvä oppilas, keskinkertainen, ei huonoimpia.

Mutta se lämpö.

Kun joku välitti.

Varttia vaille kymmenen, ja tuli ensimmäinen auto, pieni ruosteinen Toyota Corolla, vaalea nainen pyöreät silmälasit päässä kätteli häntä hermostuneesti.

”Astrid Lom lastensuojelusta.”

”Thomas.”

Pieni yskähdys, kädessä kansio ja siinä varmasti samat paperit jotka hänellekin oli lähetetty.

Murhatuomio.

Kahdeksantoista vuotta.

Käyttäytynyt hyvin.

Vapautettu etuajassa.

Äiti hyväksynyt pojan tapaamisen.

Valvotusti.

Viittä vaille, ja sieltä auto viimein tuli.

Valkoinen.

Kallis.

Tietysti.

Nainen oli löytänyt jotain parempaa, mutta ei sillä ollut väliä, ei nyt.

Koko kehoa kuumotti kun Thomas Borchgrevink käveli pihan poikki heitä vastaan kämmenet nihkeinä.

”Ei, ei, odota.”

Käsi pidätteli häntä.

”Niin tietysti, anteeksi.”

Pienin askelin.

Pojan ehdoilla.

Martinin.

Siinä hän oli.

Thomas hymyili leveästi kun auton ovet avautuivat.

Tumma tukka.

Ruskea pusero.

Hiukan hämmentynyt katse, poika jäi seisomaan auton viereen, etupenkiltä ei näyttänyt tulevan minkäänlaista apua.

Helvetin idiootit.

Ettekö näe että...?

Onneksi virkailija ymmärsi lapsia vähän paremmin, käveli nopein askelin pihan poikki, kietaisi käsivartensa hennoille harveille, ja siinä poika oli. Thomas Borchgrevink joutui pinnistele-mään ettei olisi purskahtanut itkuun.

”Hei Martin.”

”Hei...”

Kauniit siniset silmät jotka eivät halunneet katsoa häntä, kenkiä vain.

”Mitä kuuluu?”

”Mitä?”

Nopea vilkaisu, hiukan utelias.

”Onpa sinulla hieno pusero.”

”Öh... kiitos.”

Poika katsoi virkailijaa kuin kysyäkseen, kuka nainen oli ja mitä hän täällä teki.

”Onko tuo robotti?”

”Mikä? Ei. Se on Bionicle.”

Thomas astui epäröiden askeleen lähemmäksi.

”Bionicle. Se on mukava.”

Poika naurahti varovasti.

”Ei sen nimi ole Bionicle, se on Bionicle.”

”Ai jaa. Mikä sen nimi on?”

”Tämänkö?”

”Niin.”

Vaalea nainen oli vetäytynyt vähän kauemmaksi.

”Sen nimi on Makuta.”

”Onko se sinun suosikkisi?”

Poika katsoi taas varovasti.

”Noo... ei. Ehlek on paras, mutta puseroissa ei ollut sen kuvaa.”

”Olipa tyhmää.”

”Joo. Mutta minulla on se muovisena.”

Poika vilkaisi olkansa yli valkoiseen autoon päin.

”Ikävä juttu kun en tiennyt että pidät Bionicleistä, olisin muuten tuonut yhden.”

”Ei se mitään.”

Poika puhalsi otsatukkaa silmiltä ja vilkaisi uteliaana portaille jäänyttä muovikassia.

”Mitä tuolla on?”

”Ei mitään erikoista, mutta vähän tuulisempi sää olisi ollut parempi.”

”Tuulisempi? Minkä takia?”

”Että voisimme lennättää sitä. Leijaa. Mutta en tiedä, onko se sinusta hauskaa?”

”On”, poika sanoi ja hymyili vaisusti. ”Leijaa on kiva lennättää.”

Puut suhisivat taas vähän, ehkä joku oli sittenkin katsonut häntä sieltä ylhäältä.

”Niinkö?” Thomas sanoi hymyillen. ”Kokeillaanko saadaanko se ilmaan?”

”Okei”, poika sanoi.

”Mennään tuonne pellolle. Siellä taitaa tuulla enemmän.”

Hän otti leijan muovikassista ja katsoi virkailijaa.

”Sopiiko että...?”

Nainen nyökkäsi.

”Miksi sinä kysyt siltä naiselta?” poika kysyi kun he olivat kävelleet pihalta pellolle ja leija lojui maassa heidän välissään.

Huhtikuu Norjassa.

Vastakynnetyt maan tuoksu.

Vilja kylvettäisiin kohta ja kesän aikana pelto muuttuisi keltaiseksi.

Tuntui vähän vaikealta.

Pidätellä tunteita.

”Hän on täällä pitämässä huolta.”

”Kenestä?”

”Sinusta. Haluatko lennättää ensimmäisenä? Sinä juokset ja minä pitelen kiinni?”

”Okei.”

Poika hymyili taas ja nosti leijan maasta.

Ja kaikki muu menetti merkityksensä.

Kahdet kasvot tuulilasin takana.

Virkailija papereidensa takana.

Kaikki menneet vuodet.

Poissa.

Vain pieni poika, joka juoksi pellon poikki ja hymyili leveästi kun leija viimein nousi maasta ja lepatti kohta ylväänä pilvien keskellä.

”Katso! Mahtavaa!”

Kaksikymmentä lyhyttä, kaunista sekuntia, kunnes leija syöksyi alas ja putosi pellon päähän.

Ja sitten – se mitä Thomas Borchgrevink ei milloinkaan unoh-taisi.

Poika käveli takaisin, mutta aivan toisen näköisenä.

”Mitä nyt, Martin?”

”Tuolla makaa ihmisiä.”

”Mitä tarkoitat?”

Pieni käsi yritti nolona peitellä housujen etumukseen tullutta märkää tahraa.

”Ne ei liiku.”

2

Holger Munch istui mustassa Audissa, jonka stereoissa soi Bachin sellosarja numero 1 G-duuri, ja hänellä oli huono omatunto koska hän oli lähtenyt perheensä luota kesken sunnuntaisen aamupalan. Eivät he tosin valittaneet. Eivät koskaan. Tuli tällainen puhelu milloin tahansa. Myöhään illalla. Kesken kesäloman. Jouluaattona, juuri kun siankylki oli nostettu pöytään. Aina he ymmärsivät. Neljäkymmentäkaksivuotias Holger Munch oli työskennellyt lähes kaksikymmentä vuotta murhatutkijana ja asunut koko ajan hänen kanssaan. Mariannen. Lukioaikaisen tyttöystävän. He olivat rakastuneet ensi silmäyksellä ja menneet naimisiin heti ylioppilastutkinnon jälkeen. Lopulta, yhdeksän vuotta myöhemmin, oli syntynyt tytär, Miriam, joka oli nyt neljäntoista eikä ollenkaan niin hankala kuin teinityöistä yleensä sanottiin. Perhe hyväksyi että hän oli niin paljon poissa. Hänen ylennystään oli juhlistettu yhdessä edellisenä syksynä, vaikka kaikki tiesivät että työtä tulisi olemaan entistä enemmän. Uusi murhayksikkö. Omissa tiloissa. Kaukana Grønlandin poliisitalolta. Holger Munchia ei ollut pelkästään nimitetty tämän uuden yksikön johtajaksi, hän oli myös saanut valita alaisensa vapaasti.

Ensimmäisen kerran niin pitkään aikaan kuin hän muisti hänellä oli ollut hyvä talvi. Yleensä hän vajosi syvään pimeyteen purnertavan huurteisen partansa taakse ja kirosi kaiken ja kaikki, varsinkin ne idiotit jotka hiihtivät ja nauttivat lumesta, mutta tänä vuonna hänellä oli ollut muuta ajateltavaa. Urakoitsija. Melkein kuin yrittäjä. Sellaiseksi hän itsensä tunsii. Siitä huolimatta vaimon katseessa oli ollut jotain, eikö niin?

Tanakka rikostutkija työnsi ajatuksen mielestään ja näytti henkilökorttiaan konstaapelille, joka oli pysäyttänyt hänet sulkunauhan taakse. Hän huomasi sen jo tästä nuoresta virkapukuisesta miehestä.

Täällä oli jotain erityistä.

Yhtä hermostunut katse, jota yritettiin peitellä karskilla virka-ilmeellä, oli vastassa minuuttia myöhemmin, kun hän oli pysäköinyt autonsa valkoisen koulurakennuksen eteen.

”Nilsen, kenttäjohtaja.”

Munch nyökkäsi ja otti savukerasian beigen duffelitakkinsa taskusta.

”Onko ketään ryhmästä paikalla?”

”Tuota, on... se vaalea nainen. Juristi?”

”Goli.”

”Ja se pukumies... Fredrik?”

”Riis”, Munch sanoi ja sytytti savukkeen.

”Tekniikka tuli ensimmäisenä ja on tehnyt töitä jo jonkin aikaa”, lihaksikas poliisimies jatkoi ja osoitti pellolle.

”Oikeuslääkäri?”

”Paikalla on. Saapui hetki sitten.”

Kenttäjohtaja riisui toisen käsineensä ja näytti sormella kartasta.

”Olemme sulkeneet tien tästä ja tästä. Losbyveienin. Täällä liikkuu hyvin vähän ihmisiä. Muutama maatila, niille on pakko päästä kulkemaan, joten vedimme nauhan tämän tien varteen. Vålerveienin. Sopiiko näin?”

”Entä tuo peltojen reuna?” Munch kysyi.

”Siellä on vartijat”, Nilsen vastasi. ”Heidän pitäisi olla jo paikoillaan.”

”Millainen tilanne on muuten?”

Munch tarkasteli uteliaana karttaa ja kääntyi sitten katsomaan metsään päin.

”Melkoinen painajainen”, Nilsen mutisi. ”Pojat makaavat tuolla pellolla, kartalla *tässä*. Kuten näet, peltoja on joka suunnassa ja niiden ympärillä metsää. Murhaaja on ehkä tullut paikalle *tätä kautta* ja poistunut samaa tietä. Hän on voinut liikkua kenenkään huomaamatta, meillä on hyvä onni jos joku on sattunut näkemään jotain.”

”Mikä tässä on?” Munch kysyi ja painoi sormenpään kartalle.
”Ampumarata.”
”Onko se suljettu?”
”Tuota, ei, ei vielä... sehän on...”
”Sulje se”, Munch sanoi turhautuneesti. ”Ja lähetä sinne kaksi miestä. Entä tämä?”
”Suuri soranottopaikka”, Nilsen vastasi ja osoitti itään päin.
”Pitäisikö sekin...?”
”Jos sitä ei ole jo suljettu niin kyllä. Ja...?”
Hän vilkaisi kenttäjohtajaa, joka ei osannut sanoa mitään.
”Kaksi miestä sinnekin?” mies kysyi lopulta.
”Hyvä”, Munch sanoi ja lähti kävelemään pihan poikki kohti Anette Golia, joka oli juuri tullut vanhasta koulurakennuksesta.
Ryhmän jäsen numero yksi.
Munch ei ollut epäillyt hetkeäkään.
”Oletko käynyt paikalla?” pätevä poliisijuristi kysyi ja pyyhkäisi vaaleita hiuksiaan.
”En vielä. Miltä siellä näyttää?”
”Pahalta. Wik soitti äsken ja kysyi saako ruumiit peittää vai haluatko nähdä ne ensin.”
”Ei peitetä vielä”, Munch sanoi ja sytytti uuden savukkeen edellisestä. ”Kuka heidät löysi?”
”Sekalainen seurue”, Goli huokaisi ja nyökkäsi koulurakennukseen päin. ”Yritämme selvittää kuka on kukin.”
”Niinkö?”
”Ymmärtääkseni kyseessä on isyysjuttu. Joku mies tuli tänne tapaamaan poikaansa. Äiti oli paikalla uuden miehensä kanssa ja lisäksi virkailija – oliko se lastensuojelusta? En tiedä. Joka tapauksessa jouduimme erottamaan heidät toisistaan. Isä on *tuolla* ja muut eri huoneissa, haluatko puhua heidän kanssaan?”
”En nyt, huolehdi vain että kaikki tiedot kirjataan.”
”Selvä, Katja hoitaa sen.”
”Onko hän täällä?” Munch huudahti yllättyneenä ja hymyili

huojentuneesti. ”Luulin että...”

”Ilmeisesti krp:ssä ei ollut sittenkään kovin hauskaa”, Goli sanoi silmää iskien. ”Hain hänet mukaan ennen kuin ajoin tänne. Teinkö oikein?”

”Ilman muuta”, Munch vakuutti ja hymyili taas.

Ryhmän jäsen numero kaksi.

Katja van der Burg.

Valinta oli ollut yhtä helppo ja selvä kuin ensimmäinenkin.

”Menetkö käymään löytöpaikalla?”

”Menen, missä se on?”

”Tuohon suuntaan”, Goli osoitti. ”Suosittelisin toisenlaisia jalkineita, siellä on aika märkää.”

”Hyvä on.”

Munch pudotti savukkeenlopun sorapihalle ja meni autolle hakemaan kumisaappaita.

3

Kaksikymmentäyksivuotias Mia Krüger istui pienen luentosalin takarivissä Poliisikorkeakoulun kellarissa ja yritti pitää silmiä auki. Hän oli ollut ulkona koko yön. Taas. Ei ollut painanut päätä tyynyyn ennen kuin vasta – oliko se kuudelta aamulla? Hän tukahdutti haukotuksen, kun luennoitsija jolla oli siilitukka ja hyvin kiillotetut saappaat napsautti projektorista uuden kuvan esiin. Miksi hän ei ollut antanut periksi vähän aikaisemmin? Hän oli odottanut tätä niin kovasti. Erikoisjoukkojen tiedotustilaisuutta. Deltan. Sen vuoksi hän oli pyrkinyt poliisikouluun. Kotiväen varoituksista huolimatta. Äiti oli näyttänyt surulliselta, kun hän oli kertonut ettei kirjallisuuden opiskelu yliopistossa sopinut hänelle. Hän oli jo lopettanut. Aikoi matkustella vähän ja mennä syksyllä poliisikouluun.

Poliisiksi, Mia? Eihän se...

Samantekevää.

Ensimmäinen nainen erikoisjoukoissa. Hän oli lukenut aikakauslehdestä, miten raudankovat vaatimukset siellä oli, yksikään nainen ei ollut koskaan läpäissyt pääsykokeita, ja tehnyt päätöksensä heti. Siinä se oli. *Delta*. Sinne hän menisi.

Minä näytän niille.

Mia Krüger tukahdutti taas haukotuksen, kun näyttötaululle ilmaantui luettelo. Alustava tietysti. Pelkät minimivaatimukset. Sen jälkeen odotti helvetinviikko täynnä fyysisiä ja psyykkisiä testejä, ja niissä ne harvat aiemmin yrittäneet naiset olivat karsiutuneet. Mutta ei hän. Ei tietenkään. Helppo juttu. Hän päihittäisi kaikki. Sittenpä näkisivät, eikö niin? Nuo tomppelit ja miessovinnistit. Jotka nyt vilkuilivat häntä ivallisesti ja miettivät mitä hän täällä teki. Ainoa tyttö koko salissa.

Eturivissä virnisteli se vaalea idiootti, joka luuli olevansa Jumalan lahja ihmiskunnalle. Poika oli yrittänyt iskeä häntä kunto-salilla ensimmäisenä vuotena, vain muutaman viikon jälkeen, ja pelkkä muistikuva inhotti Miaa. Iskurepliikkejä jostain luuserien käsikirjasta, poika pullisteli lihaksiaan peilin edessä uskoen kuin luolamies että siitä olisi apua.

Onpa sinulla kauniit silmät...

Siniset kuin kaunein meri...

Vai niin?

Ihan runoilija?

Sinun silmäsi ovat liian lähellä toisiaan. Ja tuossa pitäisi oikeastaan olla otsa, silmien ja hiusrajan välissä.

Ja sinun hiuksesi, niin eksoottisen tummat... Laskeutuvat noin hienoina laineina hennoille olkapäille... Millainen tyttö oikein olet? Haluaisitko pitää vähän hauskaa?

Kaikkea sitä kuulee.

Hemmetin luuseri.

Mia oli leikannut hiuksensa heti samana iltana vuokrahuo-

neessaan Torshovissa. Seisonut raivoissaan peilin edessä veitsi kädessä ja katsellut miten kiharat putoilivat pesualtaaseen, ja sen jälkeen tehnyt saman aina kun hiukset kasvoivat liian pitkiksi.

Hän katseli luetteloa, vaatimuksia jotka tunsu täydellisesti, ja harmitteli ettei ollut ostanut kahvia luentosaliin tullessaan. Vaikka automaattikahvi maistuikin kuravedeltä. Se olisi silti ollut parempi kuin tämä tunne, että voisi pyörtyä koska tahansa.

Mia ryhdistäytyi, kun katseet lopultakin kääntyivät salin etuosaan.

3 000 metriä alle kahdentoista ja puolen minuutin.

Onnistuu.

Kotona Åsgårdstrandissa hän oli jo viisitoistavuotiaana juossut matkan aikaan 11.15, ja inhottava valmentaja, joka mielellään huomautteli miltä nuoret tytöt näyttivät tiukoissa juoksuhausuissa, kyhnytti päätään, katsoi sekuntikelloa ja käski hänen juosta uudestaan, koska ”tässä täytyy olla jokin virhe”.

Vai virhe?

Fuck you.

50 vatsalihasliikettä.

Niin vähän?

Onnistuu.

50 punnerrusta.

Siihen häneltä oli mennyt vähän enemmän aikaa, mutta ei paljon. Hän oli kiinnittänyt tangon pienen huoneensa kattoon. Soluasunnossa asui kaksi muuta saman vuosikurssin tyttöä, jotka olivat kiinnostuneita lähinnä ulkonäöstään ja siitä kuka oli tehnyt mitäkin ja kenen kanssa opiskelijajärjestön perjantaioluitten jälkeen. Joka aamu ennen kuin toiset heräsivät Mia veteli itseään pilviä päin, kunnes käsivarret eivät enää jaksaneet.

10 leuanvetoa.

Kaksi karpästä yhdellä iskulla.

Onnistuu.

400 metriä uintia.

Pikkujuttu.

Onnistuu.

Vapaasukellus neljään metriin.

Miaa suorastaan nauratti.

Meksikonlahden rannalla pari vuotta sitten, ylioppilastutkinnon jälkeisenä kesänä, kyllästyneenä kaikkeen. Valkoinen vene joka keinahteli keveiden pilvien alla, mukavat ihmiset, vapaasukeltajat, ja niin, tietysti, se sinisilmäinen ranskalaismies jolla oli ruskeat, jäntevät ja lihaksikkaat kädet ja jalat.

You will feel so free down there, Mia.

Hän ei ollut koskaan aikaisemmin kokeillut.

Sukeltamista.

Ei happipullojen kanssa eikä ilman.

Miten pimeää siellä alhaalla oli, ja hiljaista, ja uskomattoman kaunista.

Pelästyneen näköiset ihmiset veneessä kun hän viimeinkin pulpahti pintaan.

Oh, my god.

You are crazy.

Ranskalainen häipyi mutta se ei haitannut, sillä Mia oli jo löytänyt suuren rakkautensa.

Pimeyden.

Yksinäisyyden.

Syvyyksissä.

Sukellus neljään metriin?

Ei ongelmaa.

Melkein naurettavaa.

Onnistuu.

Mies oli nyt huomannut hänet, kiiltäväsaappainen Deltan edustaja, ja ilmeestä näki saman.

Mitä sinä täällä teet?

Mia oli aina ollut sellainen. Pystyi aistimaan miltä toisista tuntui.

Sinä näet asioita joita muut eivät näe. Eikö niin, ystäväiseni?

Mummo, joka ei oikeastaan ollut hänen mummonsansa, mutta silti samanlainen. Erilainen kuin kaikki muut. Toisinaan melkein hullu. Vielä melkein kahdeksankymmppisenä mummo istui pihallaan pitkälle yöhön, poltti piippua, joi viskiä, ulvoi kuulle ja vähät välitti ihmisten puheista.

Matkapuhelin piippasi ja Mia säpsähti, sieppasi kiireesti puhelimen laukusta.

Sigrid?

Ei.

Ei tietenkään.

Hän ei ollut kuullut mitään kaksoissiskostaan moneen kuukauteen.

Sen vuoksi hän kulki ulkona öisin.

Vaelsi pitkin pimeitä katuja tulostetut paperit mukana.

Oletko nähnyt tätä tyttöä?

Sigrid Krüger.

Ole hyvä ja soita jos tiedät jotain!

Sigrid ja Mia.

Ruusunen ja Lumikki.

Kaksoset.

Toinen vaalea, toinen tumma.

Heidät synnyttäneyt kuusitoistavuotias tyttö ei voinut eikä halunnut pitää heitä. Niinpä Eva ja Kyrre Krüger Åsgårdstrandista adoptoivat heidät, Eva oli opettaja ja Kyrrellä oli maalikauppa Hortenissa. Mia hipaisi ketjua, joka hänellä oli vasemmassa ran-teessa. Rippilahja. Ankkuri, sydän ja kirjain. Sigridillä S, hänellä M. Ja sitten, illalla yhteisessä ullakkohuoneessa.

Jos sinä otat minun niin minä saan sinun?

Sen jälkeen Mia ei ollut koskaan ottanut ketjua pois.

Kuuletko, Sigrid.

Missä sinä olet?

Mia karkotti rintaansa puristavan kylmän kouran ja pudotti pu-

helimen laukkuun, kun ovi äkkiä aukesi ja sihteeri kurkisti saliin.

”Anteeksi häiriö, mutta onko Mia Krüger täällä?”

Hiljaista äänten sorinaa.

Kaikki kääntyivät katsomaan häntä.

”Tuota, olen.”

”Rehtori pyytää sinua puheilleen.”

”Jaa.”

Sihteeri vain seiso paikallaan.

”Nyt hetikö?”

”Niin.”

Eturivistä kuului ivallista naurua kun Mia kokosi tavaransa ja laskeutui portaita ovelle niin nopeasti kuin pystyi.

”Mitä asiaa hänellä on?”

Ovi oli kiinni ja he seisoivat kahden käytävässä.

”En tiedä”, harmaatukkainen nainen vastasi. ”Mutta se on ilmeisesti tärkeää. Tiedätkö missä kanslia on?”

”Tiedän”, Mia nyökkäsi ja nosti laukun olalle.

Hissillä ylös, sitten asfalttipihan poikki päärakennukseen.

Mitä nyt taas?

Mia oli käynyt rehtorin puheilla ennenkin.

Seisyyt suuren kirjoituspöydän edessä nuhdeltavana kuin koulutyttö, kohdannut tuon aikuiskatseen jota ei pystynyt ottamaan aivan vakavasti.

Kuria, Mia. Moni opettaja on valittanut sinusta...

Niin niin.

Ei ole minun vikani jos täällä eletään vielä viisikymmenlukua.

Yövytkö sinä koululla, Mia? Wendelbaum löysi sinut nukkumasta luokkahuoneen nurkassa, taas?

Mitä väliä.

Hän oli ollut Frognerparkenissa. Etsimässä Sigridiä. Mono-liitin takaa, narkkareiden kokoontumispaikalta, vain muutaman sadan metrin päässä koululta. Hän ei ollut jaksanut kävellä pitkää matkaa asunnolle.

Mia koputti oveen ja nyt tumma ääni kuulosti aivan toisenlaiselta.

”Hei Mia. Tule sisään, tule sisään.”

Hän seisahtui kynnykselle, ei oikein tiennyt mitä oli tulossa. Rehtori Magnar Yttre oli noussut tuolistaan ja katseli häntä hymyillen, kädet levällään.

”Haluaisitko jotain? Kupin kahvia vaikka?”

4

Munch istui kahvilan ikkunapöydässä Bernt Ankers gaten ja Mariboes gaten kulmassa, vain muutaman sadan metrin päässä uudelta toimistolta, ja molemmat puhelimet olivat äänettömällä. Rikostutkija oli vanhan koulun miehiä eikä ollut vielääkään tottunut siihen, että taskuista kuului jatkuvasti ääntä. Hän halusi olla rauhassa pystyäkseen ajattelemaan, eikä siihen ollut mitään mahdollisuutta, puhelimet olivat soineet lakkaamatta viimeiset kaksikymmentäneljä tuntia. Entisen virkaveljensä ja Poliisikorkeakoulun nykyisen rehtorin soittoon hän oli vastannut vain sanoakseen ettei hänellä ollut aikaa jutella, mutta Yttre oli ollut kuin hurmion vallassa eikä antanut hänelle suunvuoroa. *Olen tainnut löytää sinulle yhden, Munch.* Ajankohta oli mahdollisimman huono, mutta lopulta hän oli suostunut.

Yttre oli puhunut samasta testistä ennenkin. Se oli UCLAn tutkijoiden kehittämä ja tehtiin kaikille toisen vuosikurssin opiskelijoille. Heille ilmoitettiin, että kyseessä oli eräänlainen leikki eikä siitä kannattanut ottaa paineita. Muutama valokuva rikospaikalta. *Mitä näet?* Tämä tyttö oli ollut aivan ylivoimainen.

No, ei kai vajaa puolituntinen olisi haitaksi. Samalla voisi vähän syödäkin. Marianne oli soittanut hetki sitten, huolestuneena kuten aina – ehtikö hän nukkua tarpeeksi, ja ennen kaikkea syödä.

Hän on vähän erikoinen, Munch.

Anna silti hänelle tilaisuus.

Munch oli juuri kantanut sämpylän ja kahvin pöytään kun ovi aukesi ja siinä tyttö oli.

Kaksikymmentäyksivuotias.

Nuori, mutta Munch oli oppinut kokemuksesta ettei ikä välttämättä merkinnyt mitään. Moni hänen ryhmästään, osa pätevimmistä, oli alle kolmenkymmenen. Hän ei ollut aikonut palkata lisäväkeä. Hänellä oli riittävän iso ryhmä, mutta miten yleensä niin maltillinen Yttre oli noin kiihtynyt? *Emme ole koskaan ennen löytäneet mitään vastaavaa, Munch. Tyttö on aivan omaa luokkaansa.*

Totta kai hän oli tullut uteliaaksi.

”Oletko sinä Munch?”

Tytöllä oli valkoinen poolopusero, mustat tiukat farkut, mustat Conversen kengät ja musta olkalaukku, jonka hihna oli pujoitettu rinnalta viistoon, mutta aivan ensimmäiseksi Munch huomasi silmät.

Ne olivat säihkyvän siniset, omituisen kirkkaat. Vaaleanruskea iho melkein kuin intiaanilla. Puolipitkä pikimusta tukka, vähän epätasaisesti leikattu, melkein kuin tylsillä saksilla nyrhitty, mutta se ei näyttänyt tyttöä haittaavan. Nuori poliisiopiskelija seisoi hänen edessään aivan kuin tapaaminen olisi ollut maailman luonnollisin asia, ja ojensi hoikan kätensä.

”Mia Krüger.”

”Hei Mia. Tervetuloa.”

”Kiitos”, tyttö sanoi yksinkertaisesti ja istui ottamatta laukkuja olaltaan.

”Haluaisitko jotain syötävää? Tai juotavaa?”

Mia vilkaisi tiskin takana olevaa ruokalistaa.

”Ei kiitos.”

”Ehkä et juo kahviakaan?”

”Juon, mutta en täällä.”

”Vai niin”, Munch sanoi. ”Taidat ollakin *connoisseur*, kahvin erikoistuntija?”

Kysymyksessä oli pientä ivaa. Joka puolelle Osloa oli viime aikoina ilmaantunut hienoja kahvibaareja, toinen toistaan nykyaikaisempia, ja niissä kävi nuoria keikaroivia hipstereitä, jotka olivat tehneet kahvista melkein uskonnon, mutta tyttö ei tuntunut välittävän huomautuksesta.

”Nuoko minun pitäisi katsoa?” tyttö kysyi ja vilkaisi kahta vaa-leanruskeaa kansiota, jotka olivat pöydällä Munchin puhelimien alla.

”Niin. Kertoiko Yttre mitään?”

Tyttö pudisti päätään.

”Hyvä”, Munch sanoi. ”Haluaisin vain että katsot muutamaa valokuvaa ja kerrot mitä ajattelet, sopiiko niin?”

”Sopii.”

”Tässä”, Munch aloitti ja otti ensimmäisen kansion, ”on kuvia rikospaikalta, joka löytyi eilen aamulla. Ja tässä...”

Hän siirsi toisen kansion edellisen viereen.

”Tässä on kuvia eräältä rikospaikalta Ruotsista. Kahdeksan vuoden takaisia. Katso molempia ja kerro mitä näet.”

”Onko tekijä sama?”

”En sanonut niin.”

”Mutta tarkoittit?”

Tyttö rypisti kulmiaan ja katsoi häntä kysyvästi. Munchia hymyilytti. Yttre oli ollut oikeassa, tämä tyttö oli omanlaisensa. Hän oli sentään Holger Munch, Mariboes gate 13:n murhayksikön johtaja, ja tottunut siihen että ihmiset kohtelivat häntä liioitellun kunnioittavasti, mutta tämä nuori poliisiopiskelija ei tuntunut välittävän hänen asemastaan.

”Niin, sitä tarkoitin.”

”Miksi et sitten sanonut?”

”Se olisi voinut vaikuttaa ajatuksiisi. Haluan että olet mahdollisimman avoimella mielellä. Voi olla että näet jotain sellaista mikä on jäänyt minulta huomaamatta.”

”Selvä, käsitän”, Mia Krüger sanoi ja käänsi kansiot itseensä päin.

Hän ei avannut niitä vaan odotti.

”Saisinko olla rauhassa?” hän kysyi ja vilkaisi Munchia hetken kuluttua, kun tämä ei vielääkään ollut ymmärtänyt vihjettä.

”Tietysti. Kuinka paljon aikaa tarvitset?”

”En tiedä. Kaksikymmentä minuuttia?”

”Sopii. Odotan tuossa ulkopuolella jos haluat kysyä jotain.”

Munch nousi, otti sämpylänsä ja meni istumaan penkille kadun toiselle puolelle.

Yhdeksän vastaamatonta puhelua, useimmat Anettelta.

”Hei, Holger täällä. Mikä on tilanne?”

Pätevä poliisijuristi huokaisi.

”Arvaa. Dreyer haluaa tilannekatsauksen. Ministeriöstä on tietysti painostettu, hänen mielestään meidän täytyy järjestää tiedotustilaisuus...”

”Minä olen sanonut, että ei vielä.”

”Sanoin Dreyerille niin, mutta se ei tuntunut auttavan.”

”Auttavan?” Munch ärähti.

”Älä minulle suutu, tiedät kyllä millainen hän on.”

Hanne-Louise Dreyer. Grønlandin vastanimitetty poliisijohdaja. Talossa oli vastustettu ankarasti, kun oli tullut tietoon että ministeriö oli päättänyt perustaa erillisen murhayksikön pääkaupunkiin. Johto oli kiivastunut, pitänyt päätöstä oman työnsä vähättelynä, ja Munch oli toivonut tilanteen muuttuvan kun poliisijohtaja vaihtui, mutta ei. Tämä oli ilmeisesti hänen kohtalonsa. Olla aina huonoissa väleissä esimiehen kanssa. Samapa tuo. Hänellä oli kaikki valtit, he eivät voineet tehdä mitään ja se heitä tietysti ärsyttikin.

”Käske odottaa”, Munch sanoi. ”Nimiä ei julkisteta ennen kuin kummankin pojan omaisia on puhutettu, eikö hän sitä käsitä?”

”Kuten sanoin, älä minulle suutu. Tommyn äiti tulee lentokoneella yhdeltä, pyysin Katjaa menemään kentälle vastaan. Miten

äiti voi matkustaa Espanjaan ja jättää yksitoistavuotiaan lapsen yksin kotiin?”

”Ehkä hänellä oli siihen syynsä, ei oteta vielä kantaa.”

”Jätti lapsen naapureiden hoitoon? Jotka eivät edes tienneet, että olivat vastuussa pojasta?”

”Puhutaan siitä sitten kun hän tulee. Entä se pakettiauto?”

Ainoa johtolanka tähän mennessä. Metsikössä Losbyveienillä oli nähty valkoinen pakettiauto.

”Oxen meni käymään liikennekeskuksessa. Tie päättyy golfkerholle joten auto ei ole voinut ajaa siihen suuntaan. Keskitymme tiehen 159 sekä itään että länteen, ja valtatie E6:n tietulliasemiin. Valvontakameroiden tallenteet ovat tulossa, kameroita on löytynyt ilmeisesti seitsemän. Minulla on toinen puhelin auki Oxenille, hän ilmoittaa heti jos jotain näkyy. Mutta...”

”Niin?”

”Valkoinen pakettiauto? Montako sellaista Oslolla on?”

”Sunnuntaiamu”, Munch rauhoitteli. ”Luotetaan onneen. Entä Lundgrenin perhe?”

”Hyvin avuliaita”, Anette kertoi. ”Oudon rauhallisia. Eivät taida vielä käsittää tapahtunutta. Fredrik on siellä. Hän soittaa kohta. Pidetäänkö ryhmäkokous neljältä niin kuin alustavasti sovittiin?”

”Pidetään, ilmoita kaikille.”

”Selvä. Täytyy lopettaa, Dreyer soittaa taas.”

”Ei tiedotustilaisuutta ennen kuin...” Munch aloitti, mutta Anette oli jo katkaissut.

Hemmetin idiootit.

Miksei koskaan saanut olla rauhassa?

Kolme savuketta myöhemmin nuori poliisiopiskelija näytti katsoneen kuvia tarpeeksi. Munch oli aina välillä vilkaissut ikkunaan. Tyttö oli istunut lähes liikahtamatta, mutta nyt kansiot olivat kiinni.

”Miten sujui?” Munch kysyi palattuaan pöytään.